

Gemeente Amsterdam
T.a.v. ■■■
Weesperstraat 113
1018 VN AMSTERDAM

 VERZONDEN 05 JULI 2023

Zaaknummer : OMG-001267/DMS402804
Behandelaar : de ■■■
Betreft : Wnb aanvraag ontheffing ruimtelijke ingrepen
Locatie : Gemeente Amsterdam

Geachte heer/■■■, ■■■,

Op 20 december 2022 hebben wij uw aanvraag voor een ontheffing als bedoeld in artikel 3.8 van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) ontvangen. Op 1 januari 2023 heeft u op ons verzoek om informatie aanvullende gegevens toegezonden. De aanvraag heeft betrekking op het kappen van iepen binnen de gemeentegrenzen van Amsterdam. De iepen waar deze ontheffing betrekking op heeft zijn ofwel in eigendom of beheer van de gemeente Amsterdam of in eigendom van particulieren in het geval dat ze besmet zijn met iepziekte. De werkzaamheden betreffen enkel kap- of snoeiwerkzaamheden waarbij minimaal 20% van de boomkroon wordt verwijderd. Voor deze werkzaamheden wordt door de initiatiefnemer, Gemeente Amsterdam, ontheffing gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in:

- artikel 3.10, lid 2 van de Wnb, voor zover het betreft het opzettelijk doden van exemplaren van de iepenpage (*Satyrion w-album*).
- artikel 3.10, lid 4 van de Wnb, voor zover het betreft het beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van exemplaren van de iepenpage (*Satyrion w-album*).

De ontheffing is aangevraagd voor de periode van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2027. De aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer OMG-001267/DMS402804.

Besluit

Wij besluiten om op grond van artikel 3.8, lid 1 van de Wnb aan Gemeente Amsterdam ontheffing te verlenen van:

- artikel 3.10, lid 1 onder a van de Wnb, voor zover het betreft het opzettelijk doden van exemplaren van de iepenpage.
- artikel 3.10, lid 1 onder b van de Wnb, voor zover het betreft het beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van exemplaren van de iepenpage.

ten behoeve van het kappen van iepen binnen de gemeentegrenzen van gemeente Amsterdam.

Voorschriften en beperkingen

Aan dit besluit verbinden wij op grond van artikel 5.3, eerste, tweede en derde lid van de Wnb de navolgende voorschriften en beperkingen. Op grond van artikel 5.4, eerste en derde lid, Wnb kan de ontheffing worden ingetrokken als in strijd met de ontheffing of de voorschriften wordt gehandeld. Tevens is dan sprake van een economisch delict.

Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soort en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.

3. Onder werkzaamheden wordt verstaan alle handelingen die het projectgebied aantasten inclusief de voorbereidende werkzaamheden (inclusief asbestsanering), werkzaamheden die dienen tot het ongeschikt maken van leefgebied, mitigerende en compenserende activiteiten.
4. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met Omgevingsdienst Noord-Holland Noord indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen of werkzaamheden dan bedoeld in voorschriften 1 en 2 noodzakelijk zijn.
5. Indien de mitigerende/compenserende maatregelen niet worden toegepast zoals in dit besluit is weergegeven en/of als de ontheffinghouder voornemens is om de werkzaamheden of de planning van de werkzaamheden niet conform de aanvraag uit te voeren, dient contact opgenomen te worden met de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.
6. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
7. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde ontheffing mag langs elektronische weg, leesbaar worden getoond.
8. De werkzaamheden en voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
9. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te (laten) stellen waarin de in de ontheffing genoemde voorschriften zijn opgenomen. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden.

Meldingsplicht

10. Wanneer iepen worden gekapt in verband met een ruimtelijke ingreep of wanneer er bij werkzaamheden meer dan 10 iepen (met uitzondering van dunningen als beschreven in voorschrift 15) zullen verdwijnen dient minimaal 5 werkdagen voorafgaand aan de werkzaamheden de start van de werkzaamheden gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. De melding dient plaats te vinden via het digitale meldformulier 'Formulier start ruimtelijke ingreep' op de website van de OD NHN. Met de melding dient u ook het ecologisch werkprotocol mee te sturen en voldaan te worden aan het bijhouden van een logboek zoals opgenomen in voorschrift 20. Voor overige activiteiten waar iepen door zullen verdwijnen geldt enkel voorschrift 20.

Specifieke voorschriften

11. Bij het gebruik van de ontheffing voor het herstellen/vernieuwen van bruggen en kademuren dienen de te kappen of de te verwijderen iepen niet simultaan aan beide zijden van de gracht/rak uitgevoerd te worden. Zodra de iepen weer zijn teruggeplant of herplant op de locatie van de werkzaamheden kan met de uitvoering van de werkzaamheden aan de andere zijde van de gracht/rak worden aangevangen.

¹ Het bevoegd gezag verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de ecologisch deskundige:

- op een HBO-, dan wel of universitaire niveau een opleiding heeft genoten, met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond, met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederlands bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de monitoring en/of bescherming.

Herplant of terugplant

12. Met uitzondering van voorschrift 13 geldt dat er voor elk te kappen iep een herplantplicht geldt. De herplant dient te geschieden met een houtopstand van iep (tenzij voorschrift 15 van toepassing is) die vergelijkbaar is met de gevelde houtopstand. Hiervoor gelden minimaal de volgende eisen:
 - a. Bij herplant dienen minimaal iepen met een stamomtrek van 20-25 cm te worden terug geplant;
 - b. De bomen dienen in het eerstvolgende plantseizoen (november tot en met april) na de werkzaamheden geplant te worden;
 - c. Voorafgaand aan het planten van de bomen dient de nieuwe groeiplaats voorbereid te worden met minimaal 25 m³ bomengrond met een goed wortelbaar volume.
13. De herplant van een te kappen iep dient te geschieden met een houtopstand (met iep) die vergelijkbaar is met de gevelde houtopstand.
14. In het kader van dunningen (met iep), in dit geval is er geen herplantplicht van toepassing.
15. De herplantplicht, op grond van voorschrift 13, dient enkel te bestaan uit variëteiten van de iep, met uitzondering van de goudiep (*Ulmus hollandica "Wredei"*). Hier kan enkel met voorschrift 16 op worden afgeweken.
16. Enkel bij een groot iepenbestand, met voldoende waarborging van leefgebied van de iepenpage, kan gekozen worden voor herplant met linde (*Tilia*), als zijnde een goede nectarbron voor de iepenpage. Dit dient door een ecologisch deskundige te worden bepaald.
17. Indien de gedane herplant binnen twee jaar niet is aangeslagen, dient de ontheffinghouder, in het eerstvolgende plantseizoen (november tot en met april), zorg te dragen voor een nieuwe herplant met een houtopstand (van dezelfde boomsoort) die vergelijkbaar is met de oorspronkelijke herplant. Herplant van een te kappen iep wordt gerealiseerd zo dicht mogelijk bij de originele locatie, maar in ieder geval binnen een straal van maximaal 200 meter.

Monitoring

18. Binnen de periode van de ontheffing dienen twee monitoringsronden plaats te vinden conform dezelfde werkwijze als de monitoringsronde van 2022². In 2025 en 2027 zullen deze monitoringsronden uitgevoerd worden.
19. De resultaten van deze monitoring dient in een rapport vastgelegd te worden. De rapportage van deze monitoringsronden dient voor het einde van elk jaar, waarin een monitoringsronde wordt uitgevoerd, opgestuurd te worden aan de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord via postbus@odnhn.nl, onder vermelding van het zaaknummer.
20. Er dient een logboek bijgehouden te worden met de hoeveelheid en locatie waar iepen gekapt, herplant of verplant zijn. In de eerste maand van ieder jaar dienen de resultaten van dit logboek aan de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord opgestuurd te worden via postbus@odnhn.nl, onder vermelding van het zaaknummer.

Geldigheid

De ontheffing geldt voor de periode vanaf de datum van verzending tot en met 31 december 2027.

Inhoudsopgave

- A. Onderwerp aanvraag**
- B. Wettelijk kader**
- C. Inhoudelijke beoordeling aanvraag**
- D. Slotoverwegingen**
- E. Procedure en samenhangende besluiten**
- F. Kennisgeving**

² Monitoring iepenpage in Amsterdam, vlinderstichting, [REDACTED], d.d. 13 oktober 2022

A. Onderwerp aanvraag

In 2016 werd voor de eerste keer een iepenpage vastgesteld in Amsterdam³. De soort heeft zich inmiddels gevestigd in Amsterdam waarbij de soort tijdens de monitoring in 2022 op negen locaties verspreid over de stad is vastgesteld, zoals weergegeven in bijlage 2 bij dit besluit. De verwachting is dat de soort zal toenemen en op willekeurige plekken in Amsterdam zal opduiken. Om inzicht te krijgen in de aanwezigheid en verspreiding van de iepenpage voert de Vlinderstichting, sinds 2020, in opdracht van gemeente Amsterdam soortgerichte monitoring uit naar de iepenpage. In 2021 en 2022 is hierbij de aanwezigheid van de iepenpage bevestigd. Met de monitoring is het echter niet mogelijk om alle iepen te onderzoeken op iepenpage, gezien het enorme iepenbestand in Amsterdam en het verborgen leven van de iepenpage. Derhalve wordt er vanuit gegaan dat elke te kappen iep in gebruik kan zijn als essentieel leefgebied en/of vaste voortplantingsplaats van de iepenpage. Doordat er op meerdere locaties iepen, door kap, zullen verdwijnen is de kans dat essentieel leefgebied van de iepenpage wordt aangetast aanwezig. Daarnaast worden de eitjes door de iepenpage gelegd op iepen en leven de rupsen van de bloemknoppen en bladeren van de iep. Als gekapt moet worden in deze periode is doden en verwonden van de soort in deze fase niet te voorkomen.

Amsterdam telt ongeveer 75.000 iepen⁴, waarmee de bomensoort veel voorkomt in Amsterdam. Dit leidt er toe dat er ook met regelmaat iepen gekapt of gesnoeid moeten worden. Veelal is iepziekte hiervan de oorzaak. Het zo snel mogelijk kappen van de boom bij het aantreffen van iepziekte is belangrijk om verdere verspreiding van de ziekte te voorkomen. Door besmetting bij andere iepen te voorkomen kunnen negatieve effecten op het totale iepenbestand van Amsterdam worden voorkomen. Het behoud van iepen in Amsterdam is uiteindelijk van belang voor de instandhouding van de iepenpage. Derhalve heeft de initiatiefnemer, gemeente Amsterdam, een generieke ontheffing aangevraagd voor de kap van iepen binnen de gemeentegrenzen van Amsterdam.

De aanvraag ziet toe op het kappen van iepen binnen de gemeentegrenzen van Amsterdam, zoals weergegeven in bijlage 1 bij dit besluit. De reden voor de initiatiefnemer om de iep te kappen kan diverse oorzaken hebben, zijnde:

1) Vervangingsprogramma bomen

Als een iep een onveilige situatie kan opleveren, moet deze worden gekapt. Dit gaat om circa 50 iepen per jaar.

2) Iepenziekte

Deze bomen dienen conform de Algemene plaatselijke verordening (hierna: APV) binnen 10 dagen te worden gekapt. Om het risico van verdere verspreiding van de iepenziekte te voorkomen worden aangrenzende bomen ook gekapt. Het ging in 2022 om 537 iepen van zowel particulier als eigendom van de gemeente Amsterdam.

3) Programma bruggen en kademuren

Elk jaar dient omwille van de veiligheid van de bruggen en kademuren, 1200 tot 2000 meter aan kademuren te worden herstelt of vernieuwt. In verband met de iepenrijkdom in Amsterdam gaat dit vaak ten kosten van iepenbomen. In 2022 ging het om circa 50 iepen verspreid door de binnenstad.

4) Gebiedsontwikkeling, herinrichting en groot onderhoud

Projecten in het kader van gebiedsontwikkeling, herinrichting en groot onderhoud. Het gaat naar schatting om 100 iepen per jaar.

5) Bestendig beheer en onderhoud

Voor de ontwikkeling en instandhouding van bosplantsoen en bosbeplanting wordt er gedund.

We spreken, binnen deze ontheffing, van het kappen van een iep wanneer (inclusief snoei) meer dan 20% van de boomkroon wordt verwijderd. Voor de snoei tot 20% kan gebruik worden gemaakt van de landelijke gedragscode soortbescherming voor gemeenten (stadswerk, 2020).

Om negatieve effecten op de iepenpage zoveel als mogelijk te voorkomen worden er maatregelen voorgesteld. Deze maatregelen zien toe op de fasering van de te kappen bomen en de herplant van geschikte iepenbomen in de nabije omgeving van waar de boom wordt gekapt om zodoende te allen tijde voldoende leefgebied van de iepenpage te kunnen waarborgen.

³ Spectaculaire vondst: iepenpage in Amsterdam. De vlinderstichting, d.d. 31 juli 2016. Bron: www.vlinderstichting.nl/actueel/nieuws/nieuwsbericht/spectaculaire-vondst-iepenpage-in-amsterdam

⁴ Lentesneeuw: de iep in Amsterdam, Gemeente Amsterdam, d.d. 2 mei 2023. Bron: www.nieuwamsterdamsklimaat.nl/actueel/iepensneeuw

Echter, ondanks alle maatregelen kunt u niet voorkomen dat verbodsbepalingen van de Wnb worden overtreden. Om die reden wordt voor bovenstaande werkzaamheden ontheffing gevraagd van de Wnb.

B. Wettelijk kader

Andere soorten

De iepenpage is opgenomen in de bijlage, onderdeel A van de Wnb. Op grond van artikel 3.10 van de Wnb is het verboden:

- in het wild levende dieren van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, van de Wnb, opzettelijk te doden of te vangen (3.10, onderdeel a);
- de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in de bijlage, onderdeel A, van de Wnb, opzettelijk te beschadigen of te vernielen (3.10, onderdeel b).

Op grond van artikel 3.8 van de Wnb kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.10 ten aanzien van dieren van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten. Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien er geen andere bevredigende oplossing bestaat, dat er niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan, en zij nodig is op grond van een in de wet genoemd belang.

Te weten:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

In aanvulling op de redenen, genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onderdeel b, kan krachtens artikel 3.10, tweede lid, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband houden met handelingen:

- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde;
- ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang, of
- bestendig gebruik.

Tot vaste voortplantings- of rustplaatsen als bedoeld in artikel 3.10, lid 1, onder b van de Wnb worden locaties gerekend waarin zich overwinteringsplaatsen en voortplantingsplaatsen bevinden, afhankelijk van de soort. Essentiële migratieroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een vaste voortplantings- of rustplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier ook onder. Daarnaast vallen ook tijdelijke, seizoensgebonden, verblijfplaatsen (bijvoorbeeld hollen) of standplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau hieronder.

C. Inhoudelijke beoordeling aanvraag

Andere bevredigende oplossing

Bij het kappen van de iepen binnen de gemeentegrenzen van Amsterdam zijn volgens u verschillende alternatieven overwogen. Het beoogde plan is daarbij boven de rest verkozen in verband met de minst negatieve effecten op de iepenpage en verplichtingen vanuit andere wet- en regelgeving. De bescherming en behoud van bomen in Amsterdam is binnen de al bestaande instrumenten veelal geborgd. Een alternatief inrichtingsplan is gezien de bestaande instrumenten niet mogelijk maar biedt ook geen positievere uitkomst. In de bomenverordening 2014⁵ (hierna bomenverordening) is een herplantplicht opgenomen voor kap van bomen. Beeldbepalende bomen hebben een verzwaarde bescherming waarbij een kapaanvraag wordt voorgelegd aan de adviescommissie beschermwaardige houtopstanden. Binnen het instrument hoofdgroenstructuur⁶⁷ (hierna: HGS) wordt kap van bomen enkel toegestaan bij initiatieven die zorgen voor een verbetering van de hoofdgroenstructuur⁸. In het instrument hoofdbomenstructuur⁹ wordt planologisch vastgelegd welke bomen beeldbepalend zijn. Deze worden voor de lange termijn behouden. In de lijst zijn 15 verschillende variëteiten van de iep opgenomen.

Uitvoeringsalternatieven

Voor de uitvoering zijn geen alternatieven beoordeeld. Vanuit de zorgplicht, in het kader van de Wet aansprakelijkheid, dienen onveilige situaties te worden voorkomen en derhalve dienen bomen gekapt te worden om schade of letsel te voorkomen. Het niet kappen van deze onveilige bomen is derhalve niet als een andere bevredigende oplossing beoordeeld. De bomenverordening en de APV vormen een lokaal beleid om iepziekte beheersbaar te houden. Binnen het Programma Bruggen en Kademuren is een afwegingskader opgesteld voor het kappen van bomen. Boombehoud en terugplant (waarbij dezelfde boom wordt herplant), staat daarbij voorop. Voor overige projecten wordt altijd een zorgvuldige afweging gemaakt.

Periode van uitvoering

Voor de kap van iepen lijkt de periode van mei tot en met half juli het meest gunstig voor de iepenpage. De locaties voor het afzetten van eitjes wordt op dat moment geselecteerd, en de imago's (vlinders) zijn op dat moment mobiel waardoor ze op eigen gelegenheid een alternatief kunnen vinden. Deze periode schuurt echter met kwetsbare perioden van andere soorten zoals broedvogels, vleermuizen en marterachtigen. Daarnaast biedt de kap van iepen in deze periode geen garantie, omdat door klimatologische omstandigheden ei-afzetting eerder of later kan plaatsvinden. Ook kan het wachten met kappen ongewenst zijn wanneer de bomen gekapt worden in verband met iepziekte. Het langer behouden van de bomen geeft een risico tot het besmetten van gezonde bomen. Bij constatering van iepziekte dient een boom, conform de APV, binnen 10 dagen gekapt te worden en is daarom niet gebonden aan een periode. Het enkel kappen buiten de kwetsbare periode van de iepenpage is derhalve door u niet als een andere bevredigende oplossing beoordeeld.

Het overgrote deel van de te kappen iepen zal gebeuren in verband met de conditie van de iep. De overleving en ontwikkeling (van ei tot rups) van de iepenpage is sterk afhankelijk van een gezonde iep. Conditioneel slechte bomen bieden daarom geen goede overlevingskansen voor de soort. De te kappen bomen zullen derhalve veelal niet gebruikt worden door de iepenpage of de verwachting voor de iepenpage binnen deze bomen is beperkt. Het kappen binnen de kwetsbare periode van de iepenpage heeft derhalve slechts een beperkt effect op de populatie van de iepenpage.

⁵ <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR323217/2>

⁶ <https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/hoofdgroenstructuur/>

⁷ <https://maps.amsterdam.nl/hoofdgroenstructuur2022/?LANG=nl>

⁸ <https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/hoofdgroenstructuur/>

⁹ <https://maps.amsterdam.nl/hbs/?LANG=nl>

Wanneer iepen gekapt worden zonder dat er een nieuwe iep voor terug komt gaat het iepenbestand achteruit en zal dit een negatief effect hebben op vaste voortplantingsplaatsen en essentieel leefgebied van de iepenpage. Derhalve wordt er per locatie waar een iep gekapt moet worden een nauwkeurige afweging gemaakt of deze gehandhaafd kan blijven en/of de kap uitgesteld kan worden. Enkel wanneer er geen andere opties mogelijk zijn zoals iepziekte of veiligheid, wordt voor de kap gekozen. De locatie voor de herplant of verplant gebeurt op de originele locatie of zo dicht mogelijk daarbij.

Met het bovenstaande heeft u naar ons oordeel onderbouwd dat er geen andere bevredigende oplossing is voor de geplande werkzaamheden. Wij stemmen in met de door u gegeven onderbouwing van de afwezigheid van andere bevredigende oplossingen.

Belang van de ingreep

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van het belang:

- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde.
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw.
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer.
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.
- in het algemeen belang.

Binnen de gemeente grenzen vinden er voortdurend ruimtelijke ingrepen of ontwikkelingen plaats waardoor bomen gekapt moeten worden. Deze ingrepen vinden plaats binnen gebiedsontwikkelingen, herinrichtingen of groot onderhoud. De realisatie van deze projecten zijn van belang voor een klimaatbestendige en leefbare stad. Tevens vinden er in bosplantsoenen en bosbeplanting (zoals Amsterdamse bos en Vliegenbos) bestendig beheer plaats. Onder andere vinden er dunningen plaats voor behoud van kwaliteit en een duurzame instandhouding van soorten. Bestendig beheer dient ook plaats te vinden langs het spoor of watergangen in verband met het belang van het veilig functioneren van de infrastructuur. Daarnaast is de kap van iepen bij constatering van iepziekte, nodig voor het tegengaan van verdere verspreiding van iepziekte en daarmee in het belang voor het behoud van de (nog) vitale iepen en de populatie iepenpages. De noodzaak van de kap van iepen kan ook in het belang zijn de openbare veiligheid. Om risico's op onveilige situaties te voorkomen in verband met slechte condities van iepen worden regelmatig boomveiligheidscontroles uitgevoerd. Door onder andere iepziekte, maar ook door andere oorzaken kan de conditie van de iep verslechteren. In verband met deze controles kan een conclusie zijn dat de boom uit veiligheidsoverwegingen gekapt dient te worden. Tevens kan de openbare veiligheid in het geding zijn bij het herstellen van bruggen en kademuren. Door de soms slechte staat van deze bruggen en kademuren is het noodzakelijk om met herstel/vernieuingswerkzaamheden de veiligheid te kunnen waarborgen. Het kappen of verplaatsen van iepen, die langs deze bruggen en kaden veelvuldig aanwezig zijn, is derhalve onoverkomelijk.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat de voornoemde belangen voldoende onderbouwd zijn.

Staat van instandhouding

De iepenpage staat op de rode lijst als 'ernstig bedreigd'. Tot 2012 kwam de soort enkel in Zuid-Limburg voor. Nieuw onderzoek heeft echter aangetoond dat de soort hoogstwaarschijnlijk door zijn verborgen levenswijze veelal over het hoofd werd gezien. Inmiddels komt de soort in Nederland op veertig plaatsen voor, zoals in de Achterhoek, Noord-Brabant, Rotterdam, Noordoostpolder en Amsterdam¹⁰. In 2016 is de iepenpage voor het eerst in Amsterdam vastgesteld¹¹. Binnen Amsterdam is de soort in 2022 inmiddels op negen verschillende locaties vastgesteld. De iepenpage heeft zich daarmee definitief gevestigd in Amsterdam en breidt zich uit.

¹⁰ De iepenpage is terug in Nederland, Vlinderstichting [REDACTED], Vlinder 4 2020

¹¹ Spectaculaire vondst: iepenpage in Amsterdam. De vlinderstichting, d.d. 31 juli 2016. Bron: www.vlinderstichting.nl/actueel/nieuws/nieuwsbericht/spectaculaire-vondst-iepenpage-in-amsterdam

U stelt zelfs naar aanleiding van de monitoring in Amsterdam dat de eerder geschatte dispersie van de iepenpage sneller gaat dan vooraf, uit andere monitoring, is gebleken.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan iepenpage, Gemeente Amsterdam' van 20 december 2022.

Voor de iepenpage is het van belang dat er voldoende iepen aanwezig blijven in Amsterdam. Alle bomen, dus ook iepen, zijn in Amsterdam beschermd middels de motie 'bescherm bomen beter bij werk in de openbare ruimte' d.d. 15 september 2021. Dit houdt in dat voorafgaand aan werkzaamheden met betrekking tot bomen eerst een Bomen Effect Analyse met betrokkenheid van een gemeentelijk boomtechnisch adviseur moet plaatsvinden waaruit passende beschermingsmaatregelen worden getroffen. Te allen tijden is een deskundig ecooloog betrokken bij de planvorming en maatregelen om de negatieve effecten op de populatie van de iepenpage te voorkomen. Het iepenbestand binnen de gemeentegrenzen moet middels herplant op niveau gehouden worden. Middels de bomenverordening is er een herplantplicht voor iedere gekapte boom. Deze herplant dient plaats te vinden binnen een straal van 150 tot 200 meter van de gekapte boom. De specifieke herplant hangt af in welke hoedanigheid de boom gekapt wordt. Op deze manier wordt geborgd dat er binnen de gemeente Amsterdam voldoende iepen aanwezig blijven voor een gezonde populatie van de iepenpage.

Specificatie programma bruggen en kademuren

Om te borgen dat er te allen tijde voldoende iepen aanwezig blijven in de directe omgeving van de te kappen iepen, worden iepen bij het programma bruggen en kademuren nooit aan beide zijden van een rak simultaan gekapt. Tevens wordt geborgd dat er ook in de toekomst voldoende iepen blijven. Zodoende wordt zodra een iep gekapt wordt in verband met het vernieuwen van een kademuur, altijd iepen terug geplant die qua afmeting en omvang voldoende groot zijn om de oorspronkelijke ecologische functionaliteit te behouden. Vitale iepen worden herplant.

Specificatie bosplantsoenen en parken

Voor bosplantsoenvakken en parken worden beheerplannen opgesteld. In het beheerplan is vastgesteld dat voor bomen die in het kader van dunning worden gekapt geen herplant nodig is. Aangezien dunnen als voorzorgsmaatregel er op gericht is de geselecteerde houtopstand in groei te bevorderen wordt deze maatregel uitgevoerd in het belang om nu en in de toekomst vitale iepen te handhaven. Bij dunningen wordt slechts een zeer beperkt deel van de bomen verwijderd, en zullen voldoende iepen over blijven om leefgebied te bieden voor de iepenpage. Herplant is derhalve niet in lijn met het doel van een dunning. Nu er voldoende bomen overblijven, is herplant bij dunning niet noodzakelijk om de populatie van de iepenpage te behouden. Bij dunning zal, waar nodig, geborgd worden dat er voldoende iepen over blijven, door bij de selectie van de te verwijderen bomen rekening te houden met de dichtheid aan iepen.

Specificatie Amsterdamse bos

Iepen in het Amsterdamse bos vallen buiten de bomenverordening maar wel onder de herplantplicht vanuit hoofdstuk 4 'houtopstanden' van de Wnb. Bij uitvoering van dunningswerkzaamheden zullen functionele iepen zo veel als mogelijk worden gespaard zodat negatieve effecten op de iepenpage en zijn leefgebied wordt voorkomen.

Herplant lindes

Naast de aanwezigheid van iepen, vormen lindes een belangrijke voedselbron voor de iepenpage, omdat de vlinders dan niet naar de grond hoeven te dalen voor nectar¹². Op locaties waar reeds veel iepen aanwezig zijn en de potentie voor de iepenpage dus reeds hoog is, kan er worden gekozen om het leefgebied te versterken door naast herplant met iepen ook een deel van de herplant uit te voeren met lindes. Op deze wijze wordt geborgd dat er niet enkel leefgebied aanwezig is in de vorm van locaties om eitjes af te zetten, maar ook gedurende een langere periode voldoende voedselaanbod in het plangebied voorradig is voor de volwassen vlinders.

Monitoring

Om voldoende zicht te houden op de ontwikkeling van de iepenpage binnen Amsterdam worden twee monitoringsrondes uitgevoerd. De monitoring vindt plaats in 2025 en 2027. Door middel van de monitoring wordt verder inzicht gekregen in de hotspots van de iepenpage in Amsterdam, waardoor er bij de uitvoering van kap en de herplant van bomen rekening gehouden kan worden met deze hotspots.

¹² De iepenpage is terug in Nederland, [REDACTED] De Vlinderstichting. Vlinders 4-2020

De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende. Ter aanvulling hebben wij extra voorschriften opgenomen. Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd conform de door u voorgestelde maatregelen en de aanvullende voorschriften wordt voorkomen dat de werkzaamheden afbreuk doen aan het streven de populaties van de iepenpage in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Zorgplicht

Voor de soort waarvoor wij u ontheffing verlenen, bent u gehouden aan de in de ontheffing opgenomen voorschriften. Voor alle soorten echter, geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wnb, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dient u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is nadelige gevolgen voor deze soorten te voorkomen.

Vogels

U dient gedurende de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor de in het plangebied te verwachten vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Wij wijzen u erop dat voor het broedseizoen geen standaardperiode wordt gehanteerd in het kader van de Wnb. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Potentie andere soorten

Wij willen u erop wijzen dat deze ontheffing enkel toeziet op negatieve effecten op de iepenpage door het kappen van bomen. Door het kappen van bomen kunnen ook andere beschermde soorten negatieve effecten ondervinden, waar deze ontheffing niet op ziet. In het geval de boom potentie heeft voor beschermde soorten, zoals het herbergen van holtes die geschikt zijn voor vleermuizen of wanneer er door de periode van de kap niet kan worden uitgesloten dat andere dan waar deze ontheffing op toeziet beschermde soorten negatieve effecten kunnen verwachten zal er eerst een natuuronderzoek uitgevoerd moeten worden om dit uit te sluiten. Wij willen u er, wellicht ten overvloede, op wijzen dat wanneer u bij uitvoering van de werkzaamheden verbodsbepalingen ten aanzien van andere soorten dreigt te overtreden, u alsnog ontheffing voor deze soorten dient aan te vragen.

D. Slotoverwegingen

Wij wijzen u erop dat als u werkzaamheden inclusief de mitigatie en compensatie niet conform de aanvraag uitvoert, zonder daarvoor een ontheffing of goedkeuring te hebben verkregen, u mogelijk in overtreding bent van de Wnb. Wij kunnen dan door middel van de oplegging van een last onder dwangsom dan wel door middel van bestuursdwang de met de wet strijdige situatie beëindigen. Dit kan in uw geval betekenen dat de werkzaamheden ten behoeve van bovengenoemd project geheel of gedeeltelijk worden stilgelegd totdat weer wordt voldaan aan het bij of krachtens de Wnb bepaalde (dit zijn de bestuursrechtelijke sancties). Ook kunnen strafrechtelijke sancties worden opgelegd.

Verloop termijn ontheffing

Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, zeker vijf maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

E. Procedure en samenhangende besluiten

De voorbereiding van deze ontheffing heeft plaatsgevonden overeenkomstig het bepaalde in de Wnb en de daarvoor relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht. Wij wijzen u erop dat uw aanvraag betrekking heeft op een activiteit waarvoor mogelijk ook op grond van andere wet- en regelgeving een besluit nodig is. Tevens kunnen er overige belemmeringen zijn in het kader van ruimtelijke belangen.

F. Kennisgeving

Dit besluit wordt door ons geplaatst op www.officielebekendmakingen.nl.

Heeft u nog vragen? Neemt u dan contact op met de [REDACTED] [REDACTED] via 088 102 13 00 of [REDACTED]@odnhn.nl. Wij verzoeken u hierbij het zaaknummer te vermelden.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

Bijlage:

- **Bijlage 1: Locatie plangebied**
- **Bijlage 2: Gevalideerde waarnemingen iepenpage**

Kopie aan:

- **Afdeling toezicht en handhaving ODNHN**

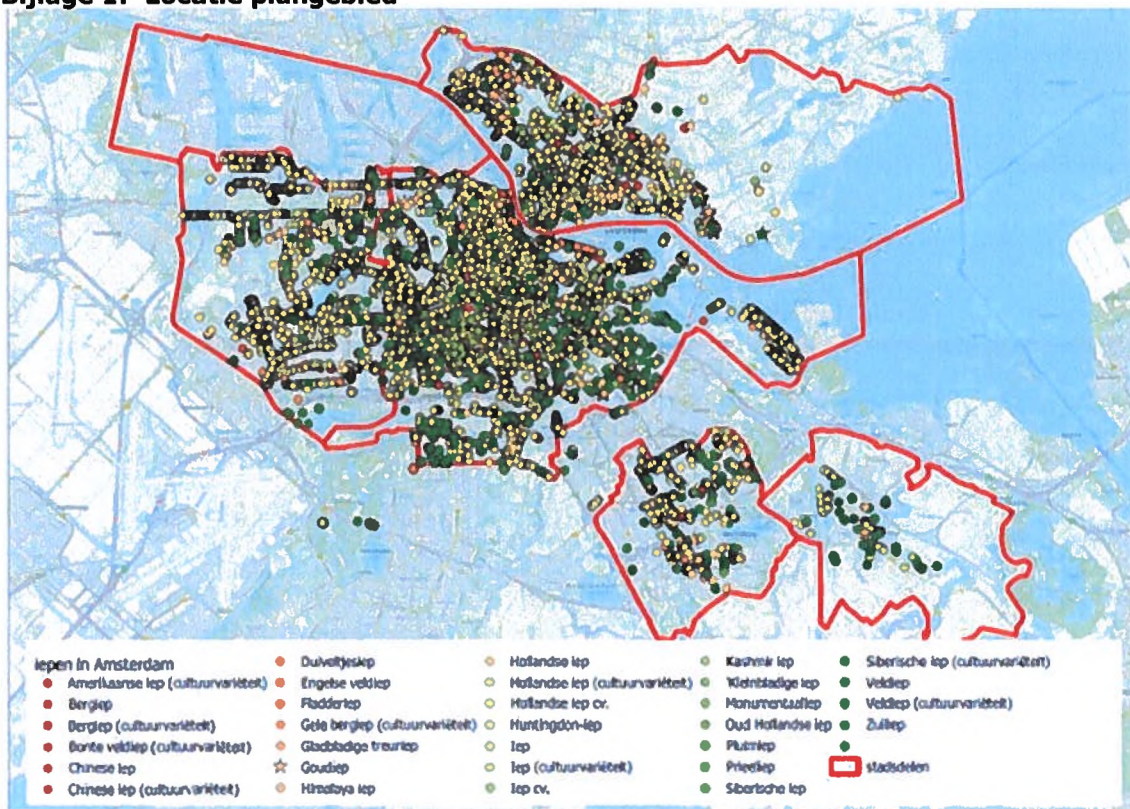
U en andere belanghebbenden die het niet eens zijn met dit besluit, kunnen binnen 6 weken, gerekend vanaf de dag na datum van verzending van dit besluit, een bezwaarschrift indienen bij gedeputeerde staten van Noord-Holland, ter attentie van de secretaris van de Hoor- en adviescommissie, Postbus 3007, 2001 DA HAARLEM.

- uw naam, adres, postcode en woonplaats;
- de datum;
- over welk besluit het gaat (u kunt het beste een kopie van dit besluit bijsluiten);
- de redenen waarom u het niet eens bent met het besluit;
- uw handtekening.

Het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van dit besluit niet. Indien onverwijlde spoed dit vereist, kunt u de voorzieningenrechter van de Rechtbank Noord-Holland, Sectie bestuursrecht, Postbus 1621, 2003 BR HAARLEM vragen om een voorlopige voorziening te treffen. U kunt het verzoekschrift ook digitaal bij de rechtbank indienen via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Voor meer informatie verwijzen wij naar www.rechtspraak.nl. Voor de behandeling van het verzoek wordt griffierecht geheven.

De provincie wil bezwaren tegen besluiten graag op informele wijze behandelen. Als uw bezwaar in aanmerking komt voor deze informele behandeling nemen wij op korte termijn telefonisch contact met u op. In verband hiermee verzoeken wij u om in uw bezwaarschrift het telefoonnummer te vermelden waarop u overdag bereikbaar bent. Voor meer informatie over de informele behandeling kunt u telefonisch contact opnemen met provincie Noord-Holland.

Bijlage 1: Locatie plangebied

Planlocatie (roodomrand) met daarin de geregistreeerde iepen binnen de stadsgrenzen, inclusief Amsterdamse bos en Weesp

Bijlage 2: Gevalideerde waarnemingen iepenpage

Figuur 2: Overzicht van de 62 onderzochte iepen in Amsterdam in 2022, met daarin alle gevalideerde waarnemingen (ook buiten de monitoring) van de iepenpage sinds 2016 en de onderzochte monitoringsbomen (driehoekjes).

Noot

**In dit document zijn gedeeltes onleesbaar gemaakt
op grond van artikel 5 van de Wet open overheid:**

- Art. 5.1 lid 2 onderdeel e Woo (naam)
- Art. 5.1 lid 2 onderdeel e Woo (handschrift)